

Bölüm Xxx

SIYASETTE KADIN TEMSİLİ AÇISINDAN 24 HAZİRAN 2018 SEÇİM SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Seyran EFİLTİ ATAY¹

Giriş

Tüm dünyada kadınların siyasal alana girmesini sağlayan birçok yasal düzenlemeler yapılmasına rağmen kadınların parlamentoda yer alma oranı zaman zaman artış göstermiş ancak bu artış demokratik toplum gereklerine uygun bir temsil yeteneğini sağlayabilecek düzeyde olmadığı görülmüştür.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) ve Parlamentolar Arası Birlik (IPU) tarafından hazırlanan “Siyasette Kadın 2020” adlı siyasette kadınların dünya haritasının çıkarıldığı çalışmada, tüm ülkelerde hükümet ve parlamentoda kadınların sayısında yetersiz sayılabilecek düzeyde bir artışın olduğuna işaret etmektedir. Söz konusu rapora göre, Dünya genelinde parlamentolardaki kadın milletvekili oranı %24,9 olarak belirlenmiştir. Kadın bakan oranı %21,3, meclis başkanına atanan kadınların oranı, %20,5 (278 koltuktan 57’si), devlet başkanı kadın olan ülkelerin oranı %6,6 hükümet başkanı kadın olan ülkelerin oranı %6,2 olarak açıklanmıştır. Türk Parlamentosunda kadın milletvekili oranı diğer ülkelerle karşılaştığında, Türkiye bir önceki yılda 120. sırada yer alırken 2002 yılı itibariyle 122. sıraya düştüğü görülmektedir (www.unwomen.org).

Kadınların ulusal ve yerel düzeyde siyaset alanında eksik temsil edilmesi kadınların bu alana yönelik ilgisizliği ile birlikte toplumsal kültürel yapı, sosyo-ekonomik faktörler, politik engeller ve en önemlisi tarih boyunca süregelen bir erkek egemen bakış açısı çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Erkek egemen bakış açısı doğrultusunda işleyen siyaset teorileri siyasete hem bireysel hem toplumsal katılımı cinsiyet temelli eşitsizlikleri ön plana çıkarmaktadır. Bireysel siyasal katılım ile ilgili temelde iki varsayım söz konusudur. Birincisi kadınların siyasal alana yönelik ilgisiz tutum ve davranışlarının varlığı; ikincisi ise kadınların oy verme davranışında hane halkından erkeklerin oylarının etkili olup olmadığıdır. Toplumsal siyasal katılım ise kadınların oy verme davranışından öte siyasete aktif şekilde katılımı, siyasette temsil edilme süreci olarak tanımlanmak-

¹ Öğretim Görevlisi, Akdeniz Üniversitesi, efilti@akdeniz.edu.tr

oranları açısından kadınlar siyaset alanında ancak simgesel olarak varlıklarının tanımlandığı görülmektedir. Kadınların siyasette sayılarının az olması, siyasetin kurallarının erkek egemen gücü tarafından belirlenmesi kadının siyasete girdikten sonra bile geleneksel rollerinin devamı niteliğinde davranışlar sergilemesine neden olmaktadır. Siyasi partilerin aday seçim kotalarını kadın temsiliyet oranını dikkate alarak belirlemeleri, kadınlardan adaylık ücretleri talep etmemeleri ve bunları hukuki güvencelerle desteklemeleri gerekmektedir. Ancak siyasi örgütlerde kadının oransal olarak sayılarının artması ve bununla ilgili yasal düzenlemelerin yapılması tek başına kadın önceliğinin oluşmasına etken değildir. Bunun yanısıra kadın vekillerin yasama ve denetim faaliyetlerine katılımını destekleyecek politikaların oluşturulması da siyasal alanda demokratik bir ortamın oluşması için gereklidir.

KAYNAKÇA

- Altındal, Y. (2007). *Kadının siyasal katılımı bağlamında partilerin kadın kollarının sosyolojik açıdan değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Arat, Y. (1987). Türkiye’de kadın milletvekillerinin değişen siyasal rolleri, 1934- 1980, *Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi ve İdari Bilimler Dergisi*, 1, 45-66.
- Ayata, A., (1992). *Türkiye’de kadının siyasete katılma sürecinde değişmeler, kadın ve sosyo ekonomik gelişme*. Ankara: Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, S. 41-48.
- Ayata, A.(1995). Türkiye’de kadının siyasete katılımı. Tekeli Ş. (Derl.) *1980’ler Türkiye’sinde kadın bakış açısından kadımlar*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aydemir, D. ve Aydemir, E. (2011). Türk siyasetinde kadınlar: Çok oluyoruz!. *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Merkezi. Raporları*. 11-05.
- Aydın, H. (2015). Meşrutiyet’ten Cumhuriyet’e Türkiye’de kadın. *Current Research in Social Sciences*, 1(3), 84-96.
- Çakır, S. (1994). *Osmanlı kadın hareketi*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Çoşar, S. (2011). *Eril siyasetle kadınlık halleri arasında: Türkiye’de 23. dönem kadın milletvekilleri* a-der.org.tr/wp-content/uploads/2018/01/erilsiyasettekadınlikhalleri.pdf
- Deniz, Ş. (2007). Kadın parlamenterlerin bakış açısıyla Türkiye’de kadınların siyasal hayattaki temsili. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2-16.
- Gökçimen, S. (2008). Ülkemizde kadınların siyasal hayata katılım mücadelesi. *Yasama Dergisi*, 10, 5-59.
- Gökçimen, S. (2009). *Türk parlamento tarihinde kadın parlamenterler 1935-2009*. Ankara: TBMM Yayını.
- http://www.ysk.gov.tr/tr/24-haziran-2018-secimleri/77536#tab_12. (Erişim Tarihi:8.1.2019).
- <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/03/women-in-politics-map-2020>. (Erişim Tarihi: 2.6.2020).
- Kaplan, L. (1999), *II. Meşrutiyet Dönemi Osmanlı kadınlarının özgürleşme hareketi*, Osmanlı Ansiklopedisi, Cilt. 5, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 466-473.
- Karagöz, B. (1990). Türkiye’de 1980 sonrası kadın hareketinin siyasal temelleri ve “ikinci dalga” uğrağı. *Memleket Siyaset Yönetim*. 3.(7), 168-190.
- Kaylı D. (2013). *türkiye’de siyasal partilerin kadın politikaları ve söylemi: 2011 genel seçimleri üzerine bir inceleme (Doktora Tezi)*. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Kaymaz, İ. Ş. (2010). Çağdaş uygarlığın mihenk taşı: Türkiye’de kadının toplumsal konumu. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 46, 333-366.
- Konan, B. (2011). Türk kadınının siyasal hakları kazanma süreci. *AUHF*, 60 (1), 157-174.

- Konda (2011). Siyasette kadın temsili araştırması.
http://kasaum.ankara.edu.tr/files/2013/11/2011_04_KONDA_Siyasette_Kadin_Temsili_Raporu.pdf. (Erişim Tarihi:8.11.2019).
- Mendez-Montalvo, M. ve Ballington, J. (2002).Women In Parliament, International IDEA: Stockholm <http://www.idea.int>. (Erişim tarihi:4.10.2019).
- Minibaş, T. s(1996). Siyasal Partiler Yelpazesinde Kadının Konumu, Kadın Gerçeklikleri, (Der. Nec-la Arat), Say Yayınları, İstanbul
- Pınarcıoğlu, N. Ş. (2017). Eril siyasette kadın temsili (Mi?). *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 7-1(1):12-24
- Sallangül S. (2007). 22 Temmuz seçiminin galibi kim? bıyıklı kadınlar mı yoksa eril siyaset mi?. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 1(1), 1-26.
- Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun. Resmi Gazete, Tarih: 14.8.1999, Sayı: 2376.
- Tekeli, Ş. (1982). *Kadınlar ve siyasal toplumsal hayat*. İstanbul: Birikim Yayınları.
- Toksabay, A. ve Memişoğlu O. (2007). “Siyasetin cinsiyeti”. http://www.Tepav.Org.Tr/Upload/Files/1271250684r7712.Siyasetin_Cinsiyeti.Pdf, (Erişim Tarihi:1.5.2019).
- Türkiyede Kadın, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara, Ekim 2012
- Yaraman, A. (1999). *Bir demokrasi tartışması: Türkiye’de kadınların siyasal temsili (1935-1999)* İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Yürüt, B. (2017). Tanzimat sonrası Osmanlı kadın hareketi ve hukuki talepleri. *TBB Dergisi*, (özel sayı), 365-396.